

Література:

1. Драч Д.Л., Михайліна Т. В. Поняття, сутність та значення якості закону. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2020. № 12. Том 1. С. 56–60.

2. Міщук І. В. Якість законодавства крізь призму дотримання правил та засобів законодавчої техніки. Нове українське право. 2021. № 4. С. 92–97.

3. Цебенко С. Б. Вимога “якості” закону як один з основних аспектів принципу верховенства права. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. № 4. С. 31–35.

4. Берназюк Я. Категорія “якість закону” як складова принципу верховенства права та гарантія застосування судом найбільш сприятливого для особи тлумачення закону. Офіційний вебсайт Верховного Суду. 22 жовтня 2020, 12:45. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1011199> (дата звернення 18.02.2024).

5. Ухвала Верховного Суду від 11 травня 2018 року, судова справа № 754/8211/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73902794> (дата звернення: 18.02.2024).

6. Шишка Н. В. Роль судової практики Верховного Суду у процесі правозастосування цивільно-правових норм. Наше право. 2021. № 2. С. 147–156.

7. Правила організації ефективного цивільного судочинства у Київському апеляційному суді. Офіційний вебсайт Національної асоціації адвокатів України. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20D0%9A%D0%90%D0%A1.pdf> (дата звернення: 18.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-6>

ДО ПИТАННЯ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Логойда К. В.

студентка ОР «Магістр»

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Положення статей 41 та 54 Конституції України перебувають у системному взаємозв'язку і передбачають як право кожного

громадянина на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності, так і обов'язок держави сприяти розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством [1].

Відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 № 143-V, трансфер технології – передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким устанавлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових.

Трансфер технологій стосується процесу передачі результатів наукових і технологічних досліджень громадськості. Як такий, він є невід'ємною частиною процесу розвитку технологічних інновацій. Трансфер технологій – це складний процес, який включає багато нетехнологічних факторів та передбачає залучення багатьох зацікавлених сторін. Для успішної передачі технологій недостатньо лише хороших та якісних результатів досліджень. Загальна обізнаність і готовність організацій та інших осіб, а також навички та потенціал, пов'язані з доступом до ризикового фінансування та управління інтелектуальною власністю, також є важливими складовими. Трансфер технологій охоплює складний ланцюжок, що пов'язує дослідження з їхнім можливим подальшим використанням у суспільстві. Все починається з відкриття нових технологій у науково-дослідних установах, після чого відбувається їх розкриття, оцінка та захист. Наступні кроки включають маркетинг, потенційні ліцензійні угоди та розробку продуктів на основі винаходів. Фінансовий прибуток від цих продуктів можна, наприклад, використати для подальших досліджень [2].

Яскравим прикладом належної організації процесу трансферу технологій є процедура, розроблена Оксфордським університетом. «Oxford University Innovation Limited» (надалі – «Компанія») – це венчурна організація, яка керує портфелем інтелектуальної власності університету, співпрацюючи з дослідниками над виявленням, захистом і маркетингом технологій, а також ліцензуванням інтелектуальної власності. Щороку подається близько 100 нових патентних заявок. Окрім того, Оксфордський університет керує портфоліо з понад 2000 патентів і вже існуючих заявок, продає кілька сотень технологій, доступних для ліцензування, і успішно укладає близько 100 ліцензійних угод з партнерами щороку.

«Oxford University Innovation Limited» ліцензує технології для компаній, які інвестують у розробку та продаж продуктів, своєчасно та з дотриманням етичних норм. Цікавий той факт, що понад половина нещодавно укладених ліцензійних угод, були з відокремленими компаніями, стартапами, мікропідприємствами або малим та середнім бізнесом, що дало змогу дрібним гравцям, проте із високим потенціалом

до зростання, отримати доступ до інновацій світового рівня. Оксфордський університет шукає комерційних партнерів з усіх технологічних і бізнес-секторів, а ліцензіати розташовані по всьому світу, що підтверджує глобальне охоплення та вплив інновацій університету на світовій арені. Більшість ліцензійних угод підписано з європейськими та британськими організаціями, хоча значна кількість також підписана з північноамериканськими корпораціями. Одна з п'яти останніх ліцензійних угод була підписана з місцевим бізнесом, що допомогло отримати більші економічні вигоди в регіоні Оксфорд. Зростаюча кількість ліцензійних угод підписується в азійських регіоні в результаті реалізації стратегії відкриття офісів у цьому регіоні [3].

Діяльність «Oxford University Innovation Limited» щодо трансферу технологій регулюється Регламентом Ради № 7 від 2002 року «Положення про адміністрування політики інтелектуальної власності університету». Ключові моменти цього документа включають наступне: а) обов'язок дослідника повідомити університет про створення об'єкта права інтелектуальної власності визначеним особам; б) наступний крок залежить від джерела фінансування: (i) умови надання грантів дослідницькій раді можуть вимагати передачі інтелектуальної власності дослідницькій раді чи призначеній нею особі; можуть існувати подібні вимоги в угодах з іншими сторонами щодо спонсорства досліджень; (ii) «Oxford University Innovation Limited» має право та несе відповідальність за використання досліджень, фінансованих грантами дослідницької ради, умови яких не включають таку вимогу; (iii) у всіх інших випадках перевага надається «Oxford University Innovation Limited»; в) у разі виникнення спору між дослідником та університетом питання має бути передано незалежному експерту, за погодженням між сторонами; якщо згода щодо особи експерта не досягнута протягом тридцяти днів; експертом є адвокат, що спеціалізується на праві інтелектуальної власності, якого для цієї мети призначає голова Генеральної ради адвокатури; г) способи використання об'єктів права інтелектуальної власності: контроль за розкриттям; подання заявки на патент, де дослідник є винахідником; визначення потенційних ліцензіатів; створення компанії для використання технології, тощо; г) університет гарантує, що дослідники не будуть нести особисту відповідальність за претензії щодо продукту, які випливають із діяльності університету, тощо.

Документ також регулює питання розподілу прибутку від комерціалізації об'єктів наукових досліджень. Зокрема, у випадку отримання чистого доходу в сумі до 50 тисяч фунтів стерлінгів, 85.7% доходу передається винахіднику. Якщо ж дохід сягає від 50 тисяч до 500 тисяч місцевої валюти, то винахіднику дістаються 45%, а у випадку генерації доходу вище за 500 тисяч фунтів стерлінгів – 22.5%.

Також відсоток отримують департаменти університету, локальні фонди, які беруть участь у процесі трансферу технологій, та власне «Oxford University Innovation Limited» [4].

Отже, трансфер технологій – це комплексний процес, який дозволяє науковим знанням, здобуткам та інтелектуальній власності передаватись від творців, таких як університети та науково-дослідні установи, до державних і приватних користувачів. Його мета – перетворити винаходи та наукові результати на нові продукти та послуги, які приносять користь суспільству. Для успішного трансферу технологій університети та науково-дослідні установи повинні працювати в ефективній інноваційній екосистемі – взаємопов'язаній мережі державних, промислових і дослідницьких установ, та сприятливих факторів, таких як людський капітал, знання бізнесу та ринку. У такій екосистемі сторони об'єднують свої ресурси, зусилля та досвід для спільного досягнення інновацій задля регіонального та економічного розвитку [5].

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 41, 54.

2. What is technology transfer? Knowledge for policy. *European Commission*. URL: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/technology-transfer/what-technology-transfer_en

3. Oxford University Innovation and intellectual property. *University of Oxford*. URL: <https://innovation.ox.ac.uk/university-members/commercialising-technology/ip-patents-licenses/oui-intellectual-property/>

4. Council Regulations 7 of 2002 “Regulations for the Administration of the University’s Intellectual Property Policy”. *University of Oxford*. URL: <https://governance.admin.ox.ac.uk/legislation/council-regulations-7-of-2002>

5. Intellectual Property and Technology Transfer. *World Intellectual Property Organization*. URL: <https://www.wipo.int/technology-transfer/en/>